

Játék I-II.

Májer Viktória Katalin

Magyar Képzőművészeti Egyetem, Vizuális Művészet Tanszék

Képzőművész MA, 2. évfolyam

Dr. Habil. Erőss István DLA

A Játék I-II. című munkáim a harmadik Kinder-sorozatomba tartoznak. 120×200 centiméteres vásznakra készültek, olajfestékkel. Mindegyik munka monokróm, egy-egy színes részletet leszámítva. Egyszerre ötvözik a számomra jelentőssé vált két témát, a gyerekkorba való visszaemlékezést és a nagyítást.

A munkafolyamatot a Kinder-figurák jelenlétének magyarázatával kezdem. A nagyítást mindig érdekes témának tartottam, nagyítottam már a festőpalettám felületének részleteit, illetve az onnan levágott festékdarabokat is. Ezekből a projektekből többnyire absztrakt festmények születtek, viszont úgy éreztem, hogy szükségem van változásra a munkáimat tekintve. A figurális ábrázoláshoz tértem vissza, ezáltal új alanyokra volt szükségem a nagyításhoz. Ehhez a módszerhez elengedhetetlenek az apró tárgyak, így esett a választásom ezekre a játékokra. Számomra is meglepetés volt, hogy mit fogok a tojások belsejében találni. Szerencsémre állatfigurák voltak, egy bálna és egy őz, amelyeket fotózni kezdtem. Ezeket nagyméretben nyomtattam ki, majd kezdtem el megfesteni. Ebből a sorozatból három 80×120 centiméteres munka született vászonra, olajfestékkel.

Az állatkákban rejlő további lehetőségeket vizsgáltam, különböző megvilágítással, vagy akár a hiányukkal. Ebből két festmény született, ahol a figurák árnyékára koncentráltam.

Végül a Játék c. sorozathoz érkeztem. A további lehetőségeket próbáltam feltérképezni, amelyet a játékok nyújthatnak, valamint az is foglalkoztatni kezdett, hogy miért ragaszkodom ilyen hosszasan hozzájuk. Milyen kapcsolatom van velük, ami miatt még mindig őket festem.

Rá kellett jöjjek, hogy a gyerekkoromba repítenek vissza, amikor az ágyamban, takarókból és párnákból épített hegyeken, barlangokban jártak az ezekhez hasonlatos kis figuráim. Ennek a felismerésnek a hatására helyeztem az új alanyaimat egy hasonlóan megépített környezetbe.

A festményeket számos fotó előzte meg. Először csak a rekonstruált takaró-hegyek és az állatok szerepeltek rajtuk. Majd egy fényfüzért is közéjük helyeztem, kíváncsian várva a fény hatásait, illetve a saját formájának beépülését a jelenetbe. Ez a tárgy szintén a gyerekkoromhoz kapcsolódik, mindemellett az emlék-szerű meleg atmoszférát hivatott visszaadni, mivel természetesen kellemes emlékekről van szó.

A méret-viszonyok voltak a legszembetűnőbbek. A füzér mellett látszódott a valós méret igazán. Így vált a nagyítás megfigyelhető tényezővé.

Ezután kezdtem el a különböző nézőpontokkal játszani, annak függvényében, hogy a sok apróság között mi lesz majd nagy, és mi lesz apró.

Ezeket szelektáltam, majd egy másik fotózás alkalmával további képeket készítettem. Itt a helyszín változott. Visszatekintve, nem csak az ágyamban, hanem a lakás bármely pontján képes voltam kis jeleneteket eljátszani. Ilyen volt a könyvespolc, a fali taroló, dísz, vagy valójában bármilyen felület, ahol egy figura meg tudott állni.

A részemről izgalmas kompozíciókat választottam ki, melyek ugyancsak nyomtatásra kerültek. A nyomatok mérete ebben az esetben is megközelítőleg 80 x 120 centiméteresek voltak, ami most egy elég furcsa érzetet keltett bennem. Az első Kinder-sorozatnál teljesen megfelelt ez a méret, mivel megegyezett a vászon méreteivel. Ebben az esetben viszont a figurákat túl picinek találtam. Itt már két egymással és a környezetükkel is kapcsolatot teremtő állatkáról van szó, ahol még mindig ők a főszereplők, viszont egy nagy jelenet részei is egyben. Evégett döntöttem úgy, hogy az egész jelenetet a többszörösére nagyítom. Ehhez egyértelműen elengedhetetlen volt a nagyobb hordozó felület, ami a munkák 120 x 200 centiméteres méretét eredményezte.

Az első munka azt az állapotot mutatja, amikor a játék már befejeződött. A figurákat a gyermek én az ágyon felejtette, ami már az állatkák élettelen állapota. Hiszen ők csak arra az időre kelnek életre, amíg a gyermek fantáziája egy történetbe foglalja őket. Ez a varázslat újra és újra megtörténik. Ez a munka a nyugalmi állapotot mutatja be, azt, amikor a figurák álomba merülve várják, hogy újra feléledhessenek. A fő fókusz rájuk, és a fényforrásra esik, míg a háttér, az ágy maga csak másodlagos tényező.

A második festmény már a játékot ábrázolja. A néző nem biztos, hogy rájön, mi történik éppen a képen. A figurák ebben az esetben ébren vannak, éppen történet szövődik köréjük. Azt nem tudni mit csinálnak.

Az alakok valamin állnak. Nem fontos, hogy tudják mi az. A gyermeknek sem volt lényeges, hiszen amit egy egyenes henger formájú valaminek tűnik, az számára bármi lehetett. Elképzelhető, hogy az egy híd, egy kötél a szakadék, vagy egy folyó felett. De lehet artisták

kötele is egy cirkuszban. Ez mindenkinek a belső gyermekére és asszociációs képességére van bízva.

A füzér itt inkább csak kompozíciós elem – a tartó madzagjával együtt –, illetve érdekes fény-árnyék hatásokat hoz létre.

A munkák monokróm színvilága az emlékezésre hivatott utalni. A fekete-fehér atmoszféra tudja számomra ezt a hatást elérni. Semmiképp sem szerettem volna szépia-szerű árnyalatokat. A „régieskedő” mai képeslapokat juttatja eszembe, amelyeknek már köze sincs, csak utánozni próbálja az idő végett szépen megsárgult fotókat és papírokat. Ezt mindenképp el akartam kerülni.

A szürkék, amelyek a munkáimon megjelennek, nagyrészt színes szürkék. Kéket, meleg szürkét, vöröset, különböző sárgákat kevertem szürkékhez. Csak finoman szeretném, hogy ezek megjelenjenek a munkákon.

Személy szerint én nem emlékszem minden egyes dolognak a színére, főleg nem a gyerekkoromból. Ami ennél érdekesebb, hogy ugyanannak a dolognak a színére máshogy emlékszünk. Édesanyám állítja, hogy az egyik kedvenc takaróm rózsaszín volt, míg nekem csak egy zöld pokróc maradt meg az emlékezetemben.

Ezért emeltem ki a munkáimon egy-egy elemet, aminek a színe arra hivatott utalni, ahogyan arra én emlékszem.

A Játék I. című munkán egy belógó cérna látható. A cérnának érdekes története van. Kiskoromtól fogva nem bírom elviselni, ha valamelyik ruhámból, takaróból, ágyneműből lóg egy cérna. Rettenetesen zavar. Muszáj levágnom, vagy legalább elrejtennem magam elől, visszatuszkolni a ruhám ujjába, a párnám alá rejteni, vagy a takaró alá dugni.

Ezért volt a szituáció elég ironikus számomra, amikor megláttam a tényleges madzagot a festményem elején lógni. A vászon méretéből fakadóan két állványon dolgoztam, amelyek stabilan meg tudták tartani a fekvő képet. Hogy biztosan a helyén maradjon a festmény, a keresztléceit hátulról az állványokhoz kötöttem. Viszont ez némi problémát okozott. Amikor a magasságon szerettem volna változtatni, amelyben dolgoztam rajta, ki kellett oldoznom a biztosítékaimat. Ezt a vászon mögött tettem meg, és csak átdobtam a madzagokat a másik oldalra, amíg megfelelően beállítottam az állványokat.

Így került oda az az idegesítő cérna. A szituáció elég mókás volt, mivel először aggódtam, hogy beleragad a még mindig nedves olajfestékbe.

Ez nem okozott problémát, viszont maga a kompozíció megtetszett. A festményen a tényleg helyzete mellett körülbelül két centivel festettem meg.

A festés előtt el kellett gondolkoznom rajta, hogy fekete-fehér legyen-e ez az elem is. A finom, krém színű árnyalatával egészen feldobta a monokróm felületeket.

Mivel ez így teljesen meg is felelt nekem, színesen került a festményre.

Azáltal, hogy kívülről lógott a cérna a festményre, egy új térdimenziót nyitott neki. Nem lehet eldönteni egészen, hogy mi melyik dimenzióban vagyunk. Bent az állatkákkal, és beszív minket a jelenet, vagy kint a madzag terében, ahol csak szemlélői maradunk a játékok helyzetének.

Az igazság az, hogy mi még a madzagon kívül állunk, hiszen az is sík felület. Igazán megtetszett ez a képi-téri játék.

A Játék II. című festményen már gondolkodóba ejtett, hogy hogyan jelenjen meg egy hasonló elem. Nem szerettem volna ugyanezt eljátszani még egyszer. Valami új, izgalmas elemre vágytam.

Ezért egy olyan fotót választottam, amelyen van legalább egy olyan elem, ami kiemelhető. Ilyen szegmensnek gondoltam a fényfüzért, vagy csak annak a fényét kiemelni, teljesen valótlan színekben. Valamint a szalagot, amely végigfut az állatok talpa alatti felületen, illetve a falitartó akasztójára is gondoltam.

Végezetül a szalagra esett a választásom. Sokkal nagyobb felületen jelenik meg, a szín, mint az előző munkában, viszont ezt nem találtam zavarónak. Egy élénk, pink-vörös átment mellett döntöttem, amely melegséggel tölti meg a jelenetet.

Szeretném kiemelni, hogy a nekem kedves emlékképeket dolgozom fel ezekben a munkákban. Semmiképp sem a gyermek durvaságáról szeretném, hogy ezek a festmények szóljanak. Egy ilyen fiatal ember még nem bírja felmérni a brutalitását annak, amit akár a tévében egy mesében lát, vagy egy tényleges felolvasott mesében hall, vagy olvas saját magának. Ez nyilván egy kislányra is vonatkozik. Miért ne játszódhatna egy kislány fejében is csatajelenet?

A figurák lehettek volna plüss állatok is akár, illetve Barbie babák, továbbá akármilyen babák, amelyek egy kislány szobájában megtalálhatóak.

Viszont volt még pár dolog, amit szerettem volna elkerülni. Nem szeretném, ha valaki a festményeimre néz, és azt gondolja, hogy milyen aranyosak. Sokkal több jelentést és érzelmet hordoznak az emlékeim, minthogy csak a cuki játékszerre lehessen fókuszálni.

A másik ilyen dolog a giccsé válás elkerülése volt. A figuráim műanyagok. A fények miatt csillognak. Emiatt pedig attól tartottam, hogy a sok csúcsfény, és a játék figura formái által giccses hatást keltenek majd.

Még mindig vannak fenntartásaim ezzel kapcsolatban. Bár a giccs fogalma maga is képlékeny. Bármire ráfogható, hogy giccs. Lehet, hogy valaki már az én festményeimet is annak tartja.

A monokróm színvilág melletti döntést ezeknek a gondolatoknak a hatása is befolyásolta. A rengeteg fotó mind színes volt eredetileg. Viszont a színes fényfüzér, a színes figurák, a színes környezet sok esetben már túl színesnek bizonyult.

Arra fókuszáltam ebben a sorozatban, hogy azt a puha, kellemes, meleg atmoszféráját visszaadjam annak, ami bennem él ezekkel az emlékekkel kapcsolatban.

Természetesen nem ugyanilyen figuráim voltam, nem csak ilyen pici játékaim voltak, mégis az apróságok maradtak meg leginkább a szívemben.

Hogy őket éreztem-e hatalmasnak, vagy magam zsugorodtam apróra mellettük, arra máig nem emlékszem.